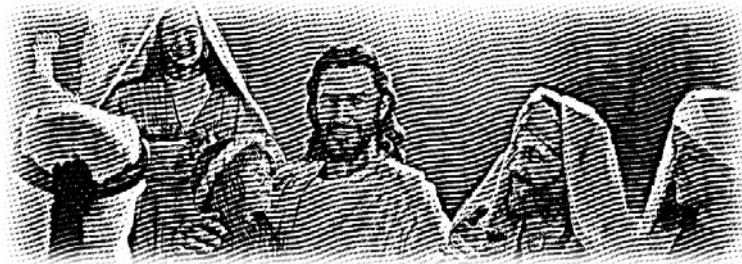

HANS VISDOM

Bakgrunnsstoff *Matt 5-7; 20,25-28; Joh 4,22-24; 8,1-11.*

Minnevers “Alle var slått av undring over hans lære, for han lærte dem med myndighet og ikke som de skriftlærde (*Mark 1,22*).

Jesus kunne ha kastet lys over forskningens mørkeste kroker, men han ville ikke ofre av den tiden han trengte til å lære andre frelsens vitenskap. Hans tid, hans evner og hele hans liv ble kun sett som et middel til å frelse mennesker.” - *Mind, Character, and Personality*, bind 1, side 245.

Når vi taler om Jesu visdom (som i tittelen på ukens studium), er det fare for at vi ikke skal skille tilstrekkelig mellom Jesus og andre (såkalte) visdomslærere historien har frembrakt. Jesu lære var ikke bare vis. I tillegg inneholdt den et kvalitativt preg som skiller den klart fra alt det som gikk forut eller har fulgt etter. Hans lære bærer preg av å være det siste ord om saken som vi ikke finner andre steder. Med andre ord var det Gud som talte i menneskers skikkelse. Folk visste kanskje ikke så mye om Jesu sanne natur, men de merket at det var noe helt spesielt ved det han sa. “Folket [var] slått av undring over hans lære. For han lærte dem med myndighet” (*Matt 7,28.29*).

Denne uken skal vi se på noe av denne undervisningen.

SØNDAG**Den største av alle prekener (Matt 5-7)**

Årlig finner hundretusener av prekener veien til det store intet. Noen huskes en stund før de går i glemmeboken. Hva skal til for at en bestemt preken ikke bare blir husket og sitert i to tusen år, men også gjenkjent ved det stedet den ble holdt? Slik er det med Bergprekenen.

Under første verdenskrig trykket Vennenes samfunn Bergprekenen som enkeltstående brosjyre, uten kommentarer og med tanke på utdeling blant de alliertes styrker. Men verken de britiske eller de franske myndighetene ville la dem bli delt ut til sine tropper. Man ville jo ikke at folk i fronten skulle lese en preken som lærer at man skal elske sin fiende!

Les saligprisningene (Matt 5,3-12). Hvilken sider av dem finner du mest relevante i din situasjon akkurat nå?

I saligprisningene er enkelte ting bare skildringer av en tilstand vi befinner oss i. Den som for eksempel "sørger", oppsøker ikke sorgen. Men "ydmykhet" er noe vi bør etterstrebe. Hunger og tørst etter rettferdighet er ikke en tilstand som er naturlig for oss mennesker, og det er ikke noe vi kan skape i oss. Men det er noe vi oppmuntres til å søke.

Gi et kort sammendrag av det resten av prekenen lærer om:

1. Vår innflytelse i samfunnet (Matt 5,13-16)
2. Guds lov (Matt 5,17-20)
3. Hjertets religion (Matt 5,21-30)
4. Skilsmisse (Matt 5,31.32)
5. Forholdet til andre (Matt 5,38-42)
6. Kjærlighet til våre fiender (Matt 5,43-48)
7. Bønn (Matt 6,5-15)

Hvilke sider ved saligprisningene og resten av prekenen opplever du som skarpest? Hvilke er det som bryter sterkest med din vanetenkning, dine egne kulturelle normer? Hvilke endringer må du foreta for å leve mer i harmoni med denne læren fra Gud?

MANDAG**Det han lærte om Gud**

Jesus kom til en verden som var preget av misforståelser om Guds person og karakter, for ved sitt liv og sin lære å bøte på forholdene. Han kom fra Gud og gav en åpenbaring som ikke kunne vært klarere. Før hadde profetene talt om Gud, men nå, “i disse siste dager,” har Gud “talt til oss gjennom Sønnen ... For ved ham skapte han verden” (*Hebr 1,1.2*). Med andre ord har vi i Jesus den definitive åpenbaringen av Guddommen.

Hva sier Jesus om Gud i de følgende tekstene?

Matt 5,8.9 _____

Matt 18,5.6.10; 19,13.14 _____

Joh 4,22-24 _____

Joh 10,27-30 _____

En avgjørende prøve på et samfunns anstendighet er den verdien det tilregner de svakeste av sine egne, og det finnes ingen som er svakere enn barna. Jesu syn på de små må ha vært som et friskt vindpust for de stakkars mødrene da han for to tusen år siden forsvarte barnas rett til å komme til ham, da han satte av tid i sin hektiske hverdag til disse smårollingene, tid til å ta dem på fanget og velsigne dem.

Slik er Gud, sa han ved sine handlinger. Han har omsorg for barna og for alle som er sårbare og blir utnyttet. Han er den underlegnes Gud. Da han satt der med de små som så ham inn i

ansiktet, må han ha tenkt på Herodes som for hans skyld drepte de små (*Matt 2,16-18*) og på faraos blodige forordning mot alle jødernes guttebarn (*2 Mos 1,15.16*). Jesus kom for å vise oss en Gud som er disse blodtørstige psykopatenes diametrale motsetning.

Hvilket bilde av Gud er det Jesus tegner? Har du selv opplevd disse sidene av Guds karakter? Og hvor godt kommer hans karakter til syne i ditt liv?

TIRSDAG

Hans lære om tilgivelse

Tilgivelse rager høyt opp blant alle de ordene vi forbinder med Jesus. Jesus og tilgivelse hører sammen. Midt under korsets pinsler, og mens folket og soldatene hånte ham og plaget ham, snublet disse hjerteskjærende ordene over hans skjelvende lepper: “Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.” (*Luk 23,34*). Og i Bergprekenen gikk han så langt at han sa at om vi ikke tilgir dem som gjør ondt mot oss, må vi ikke regne med Guds tilgivelse for våre synder mot ham. (*Matt 6: 12,14,15*).

**Hva lærer Jesus oss om tilgivelse i hvert av disse avsnittene?
Mark 2,5-12; Luk 7,36-50; 17,3.4; Joh 8,1-11.**

Dette er flotte uttalelser om tilgivelse, men hvordan blir dette balansert i disse tekstene? (*Matt 12,31.32; 18,6; Mark 14,21*).

I Mark 14,21 uttalte Jesus et verop over “det mennesket som forråder Menneskesønnen!” Men enn om han hadde angret og bekjent? Her kan man sammenligne det Judas og Peter gjorde etter at de hadde forrådt Jesus. Da Judas så at Jesus var blitt dømt, “angret han” og gikk tilbake med pengene han hadde fått for å forråde Jesus. Det han sa virker svært på sin plass: “Jeg syndet da jeg forrødte en uskyldig og sendte ham i døden.” (Matt 27,4). Til forskjell fra Judas’ offentlige bekjennelse ble Peters tårer utøst i enrom, og han vendte heller ikke tilbake til Kaifas’ domssal for å gjøre opp for sitt skammelige svik. Men likevel fant den ene tilgivelse mens den andre ble fordømt. Hva var forskjellen på dem?

Hvordan skal vi rent praktisk forstå tilgivelsen? En kvinne kan for eksempel tilgi at hennes mann slår henne, men betyr tilgivelse at man utsetter seg for mer misbruk? Hvordan kan vi tilgi og samtidig være kloke og forstandige nok til å beskytte oss selv og andre mot dem som har misbrukt vår tillit?

ONSDAG**Hans lære om ydmykhet (Matt 20,25-28)**

Under en spørreundersøkelse i 1995 ble noen idrettsfolk stilt følgende spørsmål: La oss tenke oss at det fantes et stoff du kunne ta som ville sikre deg gull ved de olympiske leker, men som ville ta livet av deg innen om fem år. Ville du tatt stoffet? Over halvparten svarte ja. Dette viser hvor sterkt et drag makt og berømmelse har på folk i vår tid. Å stå “foran kamera”, å ha millioner i vår hule hånd, det er dette det dreier seg om i det 21. århundre.

Og den samme holdningen kan infisere menigheten om vi ikke passer oss. Begjæret etter makt over andre (ønsket om å sjefe, innta førsteplassen) har ikke avtatt med tiden.

Studer disse tekstene i lys av denne umettelige kampen om å nå toppen:

Matt 18,1-6 _____

Matt 20,25-28 _____

Matt 23,1.5-12 _____

1 Pet 5,1-4 _____

Historiens harde realiteter har til tider sendt stolte diktatorer pengelense ut blant flyktninger, eller henvist til frykten i eneceller der de må rette seg etter tredjerangs fangevoktere. Det har også hendt at statsoverhoder midlertidig har gitt avkall på tronen for å leve blant samfunnets utstøtte. Men om vi legger sammen alle disse tilfellene, enten det skjedde frivillig eller under tvang, så er det ingenting sammenlignet med Kristi fornedrelse. Som Paulus sier det: Han “var i Guds skikkelse”, og det er universets Gud det er snakk om her! “men ga avkall på sitt eget, tok på seg tjenerskikkelse og ble mennesker lik.” Men han gikk enda lengre og “fornedret ... seg selv og ble lydige til døden, ja, døden på korset!”

Til ettertanke **Og i lys av korset og i lys av Guds Sønns utrolige selvfordrelse: Hvorfor bør all form for selvopphøyelse gjøres til skamme? Hvordan kan vi beskytte oss mot denne subtile, men farlige formen for selvbedrag?**

TORSDAG

Hans lære om nåden – og troen

“For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave” (Ef 2,8.9). Ordene stammer fra apostelen Paulus’ refleksjoner omkring det kristne frelsesbudskapet, som han gav et annet uttrykk enn Jesus. Faktisk kan man bli fristet til å lure på om Jesus trodde på rettferdiggjørelse ved tro. Men å stille spørsmålet er å vise hvor grovt man har misforstått både Jesus og Paulus. Det var tider da Jesu lære om nåden så ut til å

ta en annen retning, og det er forresten en av grunnene til at vi ikke bør være for firkantede når det gjelder de formuleringene vi anvender når vi omtaler Guds utrolige nåde i Jesus og vår respons på den.

Jesus kom som nådens ypperste uttrykk. Han var nåden i egen person. Å møte ham var å møte nåden. “Vi så hans herlighet,” skriver Johannes, “en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet” (*Joh 1,14*).

“Hva lærer Jesus oss om nåde og tro i disse tekstene?”

Matt 14,28-31 _____

Matt 20,1-15 _____

Luk 7,36-48 _____

Luk 15,11-31 _____

Joh 8,1-11 _____

Disse tekstene viser oss noe om de mange måtene Jesus underviste om nåden på, både ved hjelp av lignelser og gjennom sitt eget liv. Hvordan skulle Peter kunne glemme sin hjelpeløshet da bølgene holdt på å lukke seg over ham den fryktelige natten på Gennesaretsjøen? Alt han kunne gjøre var å rope på en makt som var større enn ham selv. Og svaret kom øyeblikkelig! Ingen utsettelse. Ingen forutgående botsøvelser. Ingen intrikate formuleringer eller krav. Bare tre ord som hadde sitt opphav i hans desperate situasjon: “Herre, berg meg!” (*Matt 14,30*). Og straks grep Jesus ham. Det er nåde.

Til ettertanke **Hvilken av historiene ovenfor taler sterkest til deg om Guds nåde? Etter selv å ha mottatt denne nåden, hvordan kan du bli mer villig til å dele den med andre som har gjort seg like lite fortjent til den som du?**

FREDAG**Videre studium**

Ifølge historikeren Huston Smith kan det hende at Jesu lære “er den mest siterte i historien. ‘Elsk din neste som deg selv. Gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg. Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile. Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.’ Men som regel fortalte han historier: om nedgravde skatter, om såmenn som gikk ut for å så, om perlehandlere, om en god samaritan. Folk som fikk høre disse historiene utbrøt: “Han taler med myndighet. Ingen har talt slik før!” ... Det som imponerer mest ved Jesu lære er at han ikke bare underviste den, han later også til å ha levd den. De beretningene vi besitter tyder på at hele hans liv var preget av ydmykhet, offervilje og kjærlighet uten baktanker. Det største beviset for hans ydmykhet er at det er så å si umulig å oppdage akkurat hva Jesus mente om seg selv. Det opptok ham ikke. Han var opptatt av hva folk trodde om Gud.... Vi har sett at han ikke brydde seg om de barrierene som skikk og bruk reiste mellom mennesker. Han likte barn. Han kunne ikke fordra urett, og det kan hende at han hatet hykleriet enda mer fordi det gjorde det vanskelig for mennesker å se seg selv.” – *The Illustrated World’s Religions*, side 212, 213.

Spørsmål til drøftelse

- 1. Det er mange saker som har opptatt oss i senere år som Jesus ikke har sagt noe om (narkotikamisbruk, sunnhetsreform, homoseksualitet, slaveri, kloning, abort osv.) Hva bør vi slutte oss til av disse utelatelsetene? Hvilke konklusjoner bør vi ikke trekke?**
- 2. Hvilken rolle kunne Jesu lære om tilgivelse spille i dagens internasjonale konflikter? Hvordan kan kristne anvende denne læren for å løse problemer i sine egne hjem, menigheter og lokalsamfunn? Når er tilgivelse ikke svaret på spesielle problemer som land og enkeltmennesker står overfor, eller er det alltid svaret?**

3. **Til tross for at den oppleves som relevant, blir Bergprekenen ofte glemt når vi står ansikt til ansikt med livets realiteter. Hvorfor er det slik, tror du? Og hvordan er det i ditt liv? Hvordan kunne du gjøre et bevisst forsøk på å anvende disse prinsippene i din egen vandring med Herren?**